

Nederland (1848-1914)

- 1p 1 In verschillende Nederlandse steden staat een standbeeld van de politicus Thorbecke. Ook zijn er straten, parken en scholen naar hem vernoemd. Hij was blijkbaar een belangrijk politicus.
→ Geef een historische reden waarom Thorbecke nog steeds als een belangrijk politicus wordt gezien.

Gebruik bron 1.

- 1p 2 In de nieuwe Grondwet van 1848 stonden grondrechten waardoor het mogelijk werd om bisschoppen te benoemen.
→ Noem een van deze grondrechten.

- 1p 3 In de Luxemburgse Kwestie was het parlement het niet eens met de regering. Het parlement dwong de ministers tot aftreden, maar nam geen maatregelen tegen de koning.
→ Geef een politieke reden waarom het parlement volgens de Grondwet van 1848 geen maatregelen nam tegen de koning.

Gebruik bron 2.

- 1p 4 De toespraak is gehouden met de bedoeling het kiesrecht aan te passen. Welke aanpassing wordt bedoeld?
de invoering van het
- A actief kiesrecht
 - B algemeen kiesrecht
 - C caoutchouc-artikel
 - D passief kiesrecht

Gebruik nogmaals bron 2.

- 1p 5 In de bron wordt gesproken van 'maatschappelijke welstand en geschiktheid'.
→ Geef een voorbeeld van 'maatschappelijke welstand en geschiktheid'.

Gebruik bron 3.

- 1p 6 De ideeën van de persoon die beschreven wordt, passen bij de uitgangspunten van een organisatie. Welke organisatie wordt bedoeld?
- A de Anti-Revolutionaire Partij
 - B de Liberale Unie
 - C de Sociaal Democratische Arbeiders Partij
 - D de Vrije Vrouwenvereeniging
- 1p 7 In de tweede helft van de negentiende eeuw waren er in Nederland veel krotwoningen. De Woningwet van 1901 moest daar een einde aan maken. Hieronder staan drie ontwikkelingen die geleid hebben tot de Woningwet van 1901:
- 1 ontstaan van de sociale kwestie
 - 2 opkomst van de industrie
 - 3 snelle verstedelijking
- Wat is de juiste volgorde van deze ontwikkelingen?
- A 1 → 2 → 3 → Woningwet
 - B 1 → 3 → 2 → Woningwet
 - C 2 → 1 → 3 → Woningwet
 - D 2 → 3 → 1 → Woningwet

- 3p 8 Hieronder staat een schema:

politiek doel	politieke stroming	leider	bereikt in het jaar
algemeen mannenkiesrecht	socialisten	...(1)...	...(2)...
algemeen vrouwenkiesrecht	...(3)...	...(4)...	1919
gelijkstelling van het openbaar en bijzonder onderwijs	...(5)...	Kuyper	...(6)...

→ Vul het schema verder in. **Let op!** Sommige antwoorden zijn al ingevuld. Vul alleen in wat bij de nummers 1 tot en met 6 hoort.

Doe het zo:

Bij nummer 1 hoort ...

(enzovoort tot en met nummer 6)

- 1p 9 Hieronder staan twee beweringen die worden gebruikt als argumenten **tegen** een bepaald kiesstelsel:
- 1 De confessionele partijen behalen in 1905 en in 1913 de meeste stemmen, maar krijgen toch niet de meeste zetels in de Tweede Kamer.
 - 2 Een liberale kandidaat heeft in het rooms-katholieke Limburg geen enkele kans om in de Tweede Kamer te komen.
- Tegen welk kiesstelsel zijn de argumenten gericht?

bron 1

Uit een officiële brief van de paus:

Rome, 4 maart 1853

Omdat er zo veel rooms-katholieken wonen wil ik, als paus, weer bisschoppen benoemen in Nederland. Eeuwenlang was dit verboden, maar door de nieuwe grondwet is het weer mogelijk. Ik ben er dan ook van overtuigd dat de koning het benoemen van bisschoppen toestaat.

paus Pius IX

bron 2

Uit een toespraak in de Tweede Kamer (1887):

Algemeen kiesrecht, niemand zit erop te wachten! Er zouden dan ongeveer één miljoen kiezers zijn. Daarvan zullen er honderdduizenden niet geschikt zijn om te stemmen. Maar ik moet toegeven dat het kiesrecht te veel beperkt wordt door het censuskiesrecht. Ik vind dat iemand ook kiesrecht moet kunnen krijgen bij maatschappelijke welstand en geschiktheid.

bron 3

Omschrijving van een persoon op een website:

Zij schreef rond 1895 artikelen voor een organisatie. In haar artikelen stond onder andere dat de ongelijke beloningen voor mannen en vrouwen afgeschaft moesten worden. Ook vond ze dat getrouwde en ongetrouwde vrouwen dezelfde rechten moesten hebben. Ze was daarnaast een groot voorstander van anticonceptie en het bewust regelen van het aantal kinderen dat werd geboren.

Bronvermelding

Een opsomming van de in dit examen gebruikte bronnen, zoals teksten en afbeeldingen, is te vinden in het bij dit examen behorende correctievoorschrift, dat na afloop van het examen wordt gepubliceerd.